

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 21.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 23. mai 1936.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brévsavonarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

10. árg.

Nú ásanna allir menn neyðina!

**Spottið móti javnaðarmanna
ávísing um hin syrgiliga
standin er tagnað!**

**Vit hava mælt til tingsamling til viðgerðar
av standinum. Men eingin hevur ønt aftur.**

Nú um dagirnar hildu tó
reiðararnir, fiskimannafelagsins
stjórn, vinnuvevndin og ríkis-
dagsmenninir fund. Har varð
hetta uppskot viðtikið:

Amtmanden anmodes om at
gøre Regeringen bekendt med
nærværende Betænkning og
straks rette følgende telegrafiske
Henvendelse til Regeringen:

Repræsentanter for Redernes,
Fiskernes og Skippernes Organi-
sationer samlet til Møde med
Amtmanden, Lagtingets Er-
hvervsudvalg og Rigsdagsmæn-
dene har vedtaget:

Hvis ikke en meget betydelig
Del af den færøske Fiskerflåde
skal nødsages til at standse Drif-
ten nu, er det absolut nødvendigt
I. 1) Statens Garanti til Land-
mandsbanken for Spaniefisk for-
højes med 850.000 Kr. 2) Staten
garanterer 75 pCt. af Italiensfisk
selv om Lirebeløbet ikke er depo-

neret. 3) Der ydes 300.000 Kr.
som Udrustningslaan overens-
stemmende med Ministeriets
Telegram, dog saaledes at For-
delingen overlades Amtet. 4) Alle
3 Beløb maa komme til Udbet-
aling, inden Flaaden kan fort-
sætte Fiskeriet.

II. Skulde det, efter at alle de
foreslaaede Udveje til Fremskaf-
felse af Driftskapital til Rederierne
er prøvet, vise sig, at nogle Fiske-
skibe ikke kunne komme ud paa
Fiskeri, og vedkommende Rederi
er villigt til at overlade Skibet
til Mandskab og Skipper paa
rimelige Vilkaar, anmodes Rege-
ringen om at yde saadanne
Mandskaber og Skippere den
nødvendige Understøttelse til
Udrustningen.

Adra staðni í blaðnum stendur
svartelegrammið frá finansmini-
steriinum.

Hungur er eitt hvast svørð!

Eg hoyrði hóskvöldið, at ríkis-
stýrið hevði verið so beinasamt
at hjálpt reiðarunum úr knípunni
hesa ferð, og tað skal tað eiga
stóra tøkk fyri, tí tað kravdist
sanniliga.

Men eru vit hjálptir við at
skipini fara út aftur? — Nei,
minni enn so.

Nú eru eingir pengar í land-
inum, einki arbeiði, eingin
døgurðamatúr fæst — og keyp-
menninir orka ikki at geva
kredit.

At mong heim hava haft tað
trongligt til matna hesi seinnu
árin, er flestum kunnugt, um
tað kortini enn eru einstakir,
ið yppa akslar og ikki duga at
fata tað ella ikki týma at gera
sær tann ómak, at seta seg inn
í forholdini, so leingi teim sjálvum
einki tvørrar. Men nú er so
nógv verri stutt enn nakratíð
áður.

Hini árin hevur tað verið so
frætt í teim flestu bygdum, at
konur og børn hava tjent so
frætt við fiskaturking um summi-

arið, at tey hava livað av tí ta
tíðina, maðurin hevur verið úti
á havinum og roynt at fingið
til vega fyri vetrarkostin til seg
og síni — eitt strev, ið langfrá
hevur eydnast øllum, og meir
enn til veturin er tað sjáldan
blivið hesi síðstu árin.

Men nú:

So gott sum eingin fiskur at
turka, einki arbeiði at fáa, eingin
útiróður og eingin peningur í
landinum. Stutt og greitt: Føroya
fólk stendur nú frammanfyri eini
tíð, meinlikari hini, tá fólk lá
deytt í fjøruni við tarablaði í
munni — frammanfyri hungurs-
tíð!

Tað hevur verið sagt, at tað
var bert á Tvøroyri illa stóð til
— men hví varð einki gjørt fyri
at bota um livikortini har tá —
nú er tað so víða um landið,
eisini her í Havnini, at
fólk bert akkurát fæ eina drekk-
munn, og kanska ikki litkaðan
heldur, afturvið turrum breyði.
Stundum er breyðið sálkað við
einum sindri av margarini og
stundum ikki. Eg veit um eina
stóra bygd at siga, at har ikki
hevur fingist margarini í einar
14 teir seinastu dagarnar.

Tað er ikki langt frá at kunna
sigast, at so er státt í arbeiðara- og
fiskimannahæimunum víða um
landið. Væl er tað frægari í
støðum, tað er eyðvitað; men
trúgv ikki, at tað ongastaðni er
verri, tí tað er tað.

Já, tað er gott, at skipini
kunnu leggja á havið út aftur;
men hvussu skulu fiskimansins
og arbeiðarans konur og børn
liva í summar og út móti hinum
beiska vetrinum? Kunnu hesi
menniskju, so sum longu einstøk
hava verið úti fyri, í dagavís
bert fáa kókað vatn — og einki
annað. Hvat verður úr hesum
neyðar hornum? Spyrjið lækn-
arnar kring um landið, hvussu
vorðið er, minnst so til, at um
eingin ábót verður gjord í skundi,
so verður mangar ferðir verri
enn. Og tað tolið fólk okkara
ikki.

Tit, Føroya lögtingsmenn, tit
kunnu ómøguligt forsvara at
drála longur, í tykkara hondum
liggur fólksins lagna í dag, og
tí megu koma saman at finna
eina bjargingarleið; tí **hungur
er eitt hvast svørð!**

Javnaðarmaður.

„Ørvingur.“

Í »Nordlýsinum« lesa vit so-
ljóðandi rámaandi orð: »Viðoy«
kom seinasta leygardag á Klakks-
vík við manningini á »Ørvingi«,
ið sprungin var lekk og sokkin
á Suðurlandinum. Skipið stóð
ikki til at bjarga, men nakað
av fiski og øðrum varð fort
yvir á »Viðoynnæ«.

Líkkistan nevndi ein Dani
skip í Føroyum. Gólan varð stór,
tað kom á ting og skipssýnið
varð spurt og kom við eini
longri frágreiðing, men hvat
sigur skipssýnið til tað, at eitt
blað í Føroyum sigur um
»Ørvingin« at hann orkaði ikki
meir. Tey skip, ið skipssýnið
letur upp til Íslands, skuldu av
røttum orkað heim aftur eisini,
tá ikki heilt feigaróveður varð
teimum at bana; men í hvussu
er skuldu tey klárað seg í
lossingaveðri.

Hesi orð eru álvarsom; tí
her liggur mannaliv ímillum.
Mong skip eru farin við mann
og mús. Einki er frætt, hvussu
tey eru farin. Óivað kann tað
sigast, at mong orkaðu ikki
meir — og so sukku tey.

Soleiðis var skilið fyrr, tá einki
sýni var; men nú hava vit eitt
skipssýni, og tí má annað skil
fást, áðrenn fleiri skip fara;
tí tey fara ikki altíð í lossing-
aveðri, meðan onnur skip eru
hjástødd. Hvat so?

* J. H. Danbjørg.

Telegram til amtið.

Amtið hevur 20. í h. m. fingið soljóðandi telegram:

Efter Forhandling mellem Regeringen og
Formændene for Rigsdagens Partier om
senest telegrafisk Henvendelse 17. ds. gives
Tilslutning til følgende: 1) Statens Garanti
Landmandsbanken Spaniensfisk forhøjes med
850.000 Kroner. 2) Paa Tilgodehavende
Italiensfisk 381.313 Kroner udbetales snarest
over Landmandsbanken til Færø Bank 50 %
med 190.000 Kroner mod Transport til Staten
paa tilsvarende Del af Tilgodehavendet hos
Køber, naar dennes Betaling kan ske eller
Lire deponeres, og iøvrigt som angivet i
Telegram 7 April. Herfra forsøges om Mulighed
for Varekompensation Halvdelen af Tilgode-
havendet, som af Italien forlangt. 3) For-
deling 300.000 Kroner Udrustningslaan over-
lades Amtet mod Indberetning til Fiskeri-
banken, som stiller Beløbet til Raadighed
mod senere Forskrivninger og den Sikkerhed,
der kan faas. Om Frigivelse Italiensfisk
paa anførte Vilkaar ventes Meddelelse hertil
og til Julius Nielsen.

Finansministeriet.

Torvskurður og nýdyrkan.

Harri blaðstjóri, gev mær inni-
vist fyri hesi grein.

— Vit, sum hava fylgt eitt
sindur við jarðarbrúkinum og tess
gongd her í Havnini, hava tey
seinastu árin sæð, at tað av
mongum manni verður gjørt
eitt stórt arbeiði fyri at leggja
hagajørð undir kultur. Tað er
stuttligt at ganga uttanfyri
Havnina og siggja, at har, ið
hagi var fyri bert fáum árum
síðani, er nú góður bær. —
Tað er neyvan ov nógv sagt, at
ongastaðni her á landi verður
meira gjørt við jørðina enn her
í Havnini, tá ein serliga hugsar
um hvussu trupult tað er at
velta tað út av lagi ringa lendið.

— Tað, at tað flest allastaðni
nærhendis Havnini er so út av
lagið lítið áskot (mold), kemur
fyri ein stóran part av tí, at
menn hava verið alt ov nær-
gingnir við torvskurði, ja, tað
hevur mangan verið so, at menn
ikki hava givist at skorið í heidum
teirra, fyrr enn nærsagt her hella
hevur verið eftir. Vit kunna
eisini hugsa um teir mongu
trupulleikar, nýdyrkanin hevur
haft, tá maður hevur skorið
torv inni á trønni, hann hevur
— ofta hevur tað kostað honum
mangan sveittadropan at hegna,
og so tann stóra pening hann
hevur spanderað fyri hegn. —
Ikki so — torvskurðarmaðurin
hevur já fullan rætt til at skera
torv har, tí hann eigur já mógvín.

Men nú er tað jú so, at
kommunan hevur í hondum alla
hagajørðina her í Havnini, so